

PRE Stamboek Nederland

Vooraf

Vanuit de maatschappij steeds meer professionaliteit en maatschappelijke betrokkenheid verwacht. Ook worden steeds meer eisen aan bestuurders gesteld. Het welzijn van dieren staat daarbij sinds enkele jaren hoog op de politieke agenda. Al deze factoren hebben steeds meer invloed op de dagelijkse fokkerij, is het niet direct dan wel indirect.

In januari 2009 heeft de georganiseerde sector Paardenhouderij eensgezind het Plan van Aanpak Welzijn in de sector Paardenhouderij aangeboden aan de minister van LNV. In dit Plan van Aanpak geven alle samenwerkende partijen aangesloten bij de Sectorraad Paarden (SRP) hun intentie aan om te komen tot een beter welzijn van en voor de paarden.

In het verlengde hiervan heeft het PRE Stamboek Nederland – in overleg met de Raad van Advies - besloten een eigen nota Welzijn op te stellen.

Bij ons stamboek staat het fokken van paarden met een gezonde geest in een gezond lichaam centraal. Respect voor het welzijn van het paard is hierbij vanzelfsprekend. Hierbij is het belangrijk om elkaar te helpen, anderen enthousiast te maken voor het ras en met veel plezier de paarden te houden en te fokken. Middels voorlichting via onder andere de nieuwsbrief wil het PRE Stamboek PRE-fokkers en -eigenaren behulpzaam zijn bij het bevorderen van het welzijn van hun paarden.

Welzijn

Onder welzijn van een paard verstaan we : "Welzijn is een mentale toestand van welbevinden, dat ontstaat als het dier in voldoende mate in zijn natuurlijke behoeften kan voorzien en waarbij het dier vrij is van pijn en andere ongemakken."

In dit kader distantieert het stamboek zich van het couperen van staarten, brandmerken, dierenkwelling, - mishandeling en —verwaarlozing, gebruik van ongeoorloofde middelen en buitensporig gebruik van bit, zweep en sporen.

Enkele welzijnsaspecten

Spenen

Het afspenen van veulens gebeurt op veel (professionele) bedrijven in groepen. Dit voldoet aan de sociale behoefte van het paard. Sommige particuliere (hobby)fokkers die maar één veulen hebben, spenen het veulen en houden dat vervolgens alleen op stal. Dat is stressvol voor zo'n veulen. Vooral die (hobby)fokkers kunnen door later en geleidelijk spenen het welzijn van het veulen verbeteren. Daarnaast kan het welzijn en sociaal gedrag van het veulen verbeterd worden door het – na het afspenen - in een groep veulens op te laten groeien, bijvoorbeeld door het veulen bij een zogenaamd "opfokbedrijf" onder te brengen.

Huisvesting

Sociaal contact is één van de basisbehoeften van het paard. De georganiseerde paardensector heeft uitgesproken dat ieder paard ieder moment van de dag sociaal contact moet kunnen hebben. Hiernaast is ook uitgesproken dat het verband tussen grootte, beweging, sociaal contact en het klimaat in de stal belangrijker is dan één harde en directe richtlijn voor de grootte van de stal. Op dit moment loopt vanuit de sector een onderzoek naar welzijnsaspecten van paarden op stal. Zodra de resultaten van dit onderzoek bekend zijn, zal het stamboek fokkers en eigenaren informeren.

Prikkeldraad

Prikkeldraad kan het welzijn van het paard ernstig in gevaar brengen doordat het ernstige verwondingen kan veroorzaken. Het is wenselijk is geen prikkeldraad als afrastering voor paardenweiden te gebruiken, maar gebruik te maken van vriendelijker afrasteringsmateriaal, zoals bijvoorbeeld schrikdraad.

Verhinderen van stereotiep gedrag

Stereotypieën of ook wel abnormaal repetitief gedrag (Abnormal Repetitive Behaviours, ARB) genoemd, zijn een indicatie van verminderd welzijn in het heden of het verleden. Er is een duidelijke relatie tussen chronische stress (verminderde voorspelbaarheid en beïnvloedbaarheid van de omgeving), conflict gedrag en het optreden van ARB's aangetoond (*Rapport Beantwoording vragen PVA Paardenhouderij, November 2008*).

Voorbeelden van stereotiep gedrag zijn onder andere luchtzuigen en weven. Vaak worden de dieren geïsoleerd van andere paarden gezet, zodat het gedrag niet gekopieerd kan worden. Het lijkt er echter eerder op dat de omstandigheden waaronder deze paarden zich bevinden aanleiding zijn voor de ontwikkeling van stereotiep gedrag. Het uitvoeren van een stereotypie zorgt voor de productie van endorfinen in het lichaam

van het paard. Het paard komt hierdoor in een soort roes en voelt zich prettig in een onprettige omgeving. Het verhinderen van stereotiep gedrag zorgt voor verminderd welzijn, omdat er geen roes ontstaat. Om zich dan toch weer prettiger te voelen; gaat het paard weer ander, vaak ook ongewenst gedrag vertonen. Het verhinderen van stereotiep gedrag kan leiden tot vermindering van het welbevinden. Om stereotiep gedrag te voorkomen en maatregelen te nemen indien dit geconstateerd wordt, is juiste voorlichting aan (stal-)eigenaren noodzakelijk.

Voeding

Een goed samengesteld rantsoen en een adequate voerfrequentie leveren een wezenlijke bijdrage aan het welzijn van paarden. Een belangrijk onderdeel hiervan is het foerageren. Extra aandacht verdient ook de zorg voor een rantsoen met een voldoende aanbod van ruwvoer verspreid over de gehele dag (24 uren).

Drinkwater

Bij iedere vorm van huisvesting, tijdens langdurig transport en bij evenementen is het van belang dat wordt voorzien in voldoende schoon drinkwater.

Supplementen

Een breed scala van voedingssupplementen is voor de consument beschikbaar en vindt door een uitgekende marketing volop afzet. Informatie over het juiste gebruik en soms zelfs schadelijke effecten (overdosering, verkeerde combinaties van producten) is onvoldoende beschikbaar. Bij onoordeelkundig gebruik van voedingssupplementen kan de gezondheid van paarden in het geding komen. De producenten moeten hierover een transparante voorlichting verzorgen.

Giftige planten

De meeste paarden eten geen giftige planten in de weide. In gedroogde vorm herkennen ze de planten niet als giftig en worden deze wel gegeten. Een voorbeeld hiervan is (Sint-)Jakobskruid. Niet iedere eigenaar weet niet welke planten giftig zijn voor paarden.

Transport

Voor hobbymatig paardentransport zijn geen regels opgesteld in de EU Transportverordening. Toch zijn een rijvaardigheidskursus met de paardentrailer en een regelmatige onderhoudsbeurt van de paardentrailer aan te bevelen. Daarnaast is het van belang dat tijdens het transport het paard ruwvoer en een zacht bed (zoals stro of zaagsel) ter beschikbaar heeft om te urineren/mesten. Dit ook het geval tijdens het verblijf in een paardentrailer op een keuring, wedstrijd of show. De dieren in een paardentrailer staan bij voorkeur onder permanent toezicht.